uertã soliũ regnoꝝ ⁊ cõterã fortitudinẽ regni gentiũ. Explicit expõ istiꝰ ꝓlogi. Postilla Nicolai de lira sup aggeũ ꝓphã incipit cũ additõibꝰ pauli epĩ burgeñ. ⁊ replicis mathie dorinck ordinis minoꝝ.

Capi. j.

In anno scdo. Incipit ꝓphia aggei q̃ diuiditur in duas ptes. s. in ꝓhemiũ ⁊ tractatũ. q̃ incipit ibi. Hec dicit. In ꝓhemio do ponit̃ p̃mo hꝰ ꝓphie tps cũ dr̃. In ãno scdo darij regis. Scdm iosephũ. xj. libro antiq̃tatis iudaice iste Dariꝰ fuit filiꝰ hystaspis. ⁊ fuit amicus zorobabel ⁊ fauorabilis iudeis. vtꝫ. j. esdre. vj. ⁊ hoc maxie fuit vt dicit iosephꝰ: q̃ añq̈ ꝓmoueret̃ ad regnũ psaꝝ: fec̃ votũ q̃ si ꝯtingẽt eum sic ꝓmoueri faceret tẽplũ in hierl'm edificari. ⁊ ibi vasa deferri. Scdm do ra. sa. iste Dariꝰ fuit filius assueri reg' ⁊ hester regine. ⁊ sic fuit fauorabil' iudeis rõne mr̃is sue q̃ fuit iudea ⁊ istõ scdo dictũ vr̃ mihi ꝓbabilius. sic declaraui diffusiꝰ sup p̃mũ capitulũ libri hester. tñ fm vtrũq̈ dc̃m. aggeꝰ ꝓphauit post reditũ captiuitat' babylonice. qm̃ vterq̈ si tñ duo fuerũt regnauit post cyꝝ.
a In die vna mensis. i. p̃ma die illius mẽsis. eo mõ loq̃ndi q̃ dr̃ Geñ. j. Et factũ ẽ vespe ⁊ mane dies vnꝰ. i. p̃mꝰ. secundo ponit̃ nomẽ ꝓphe cuꝫ dicitur.
b Fac. ẽ ver. do. in manu aggei. i. p ipꝫ aggeũ tanq̈ p dei ministrũ. Iste em̃ ẽ modꝰ loquendi hebraicꝰ. p̃t ẽt dici q̃ in hoc exp̃mit̃ donũ ꝓphie datũ aggeo p similitudinẽ doni corpalis. qd̃ ponit̃ in manu recipient'. t̃cio ponit̃ q̃bus ꝓphauit cũ dr̃.
c Ad zorobabel filiũ salathiel. ⁊ sic iste zorobabel fuit nepos ioachim. math. j. quẽ euilmeradach leuauit de carcere: ⁊ posuit thronũ eiꝰ sup thronũ regũ q̃ erant cũ eo in babilone. iiij. regũ. vltio.
d Ducẽ iuda. eo q̃ erat de tribu iuda.
e Et ad iesum filiũ iose. sacer. magnũ. isti em̃ duo erãt p̃ncipaliores i populo. ⁊ ideo ꝓphia aggei dr̃ eis facta principalit̃: ⁊ reliq̃ pplo ꝯñr.
f Hec dicit. hic ꝯñr incipit tractatꝰ. Circa qd̃ sciẽdũ q̃ ppl's rediẽs de babylõe statiꝫ fundauit tẽplũ in ierl'm. j. Esdre. iij. ꝫ stati fuit ipeditꝰ a vicinis gentibꝰ. propter qd̃ dicebat nõdũ aduenisse tps reedificãdi tẽplũ. si ei placeret dño ꝓtũc illa edificatio tolleret ipedimẽta. vt dicebat: ꝓpter qd̃ fuit negligens ĩ illa edificatõne vsq̈ ad tps darij regis: in q̃ aggeꝰ spũ scõ illustratꝰ rep̃hendit eoꝝ negligentiã exhortans ad tẽpli edificatõnẽ qd̃ ꝯpletũ fuit vj. darij anno. j. esdre. vj. Scdm iosephũ do anno eiꝰ. viij. q̃ fuerunt diligẽtes in opando. Sic igit̃ iste tractatꝰ i duas ptes diuidit̃. q̃ p̃ arguit̃ p̃cedẽs negligentia: scdo confortatur seq̃ns diligẽtia ca. seq̃n. Prima i duas. q̃ p̃ põit̃ arguitõis actus scdo eiꝰ effectꝰ. ibi. ⁊ audiuit. Circa p̃mũ dr̃.

Incipit argumentum.

Aggeus festinꝰ ⁊ letꝰ q̃ seminauit in lachrymis vt i gaudio meteret: destructũ tẽplũ reedificat: deũq̈ patrẽ inducit loq̃ntẽ. Adhuc vnũ modicũ ẽ ⁊ ego cõmouebo celũ ⁊ terrã mare ⁊ aridã ⁊ mouebo oẽs gentes ⁊ veniet desideratꝰ cunctis gentibꝰ.

Explicit argumentum.

Incipit Aggeꝰ ꝓpha. j.

a In anno scdo da-
rij regis in mense
a sexto i die vna mẽ
b sis factũ ẽ verbũ
dñi in manu aggei ꝓphe
c ad zorobabel filiũ salathi-
d e el ducẽ iuda ⁊ ad ihm filiũ
iosedech sacerdotẽ magnũ
f dicẽs. Hec ait dñs exerci
g tuũ dicẽs. Populꝰ iste di
cit: Nõdũ vẽit tps domꝰ
dñi edificãde. Et factũ est
verbũ dñi in manu aggei
h ꝓphe dicẽs: Nunqd tps
vobis ẽ vt hitetis in do-
i mibꝰ laq̃atis: ⁊ domꝰ ista
deserta. Et nunc hec dicit
k dñs exercituũ: Põite cor
da vestra super vias vrãs
l Seminastis multum: ⁊ in
tulistis parum. Comedi-
stis ⁊ estis satiati. Bibistis ⁊ non estis inebriati.
operuistis vos ⁊ nõ estis
a calefacti. Et qui mercedes
b cõgregauit misit eas i sac-
culũ ptusũ. Hec dicit dominus exercituũ. Ponite
corda vestra super vias ve
c stras: Ascẽdite in montẽ
portate ligna: et edificate
domũ ⁊ acceptabil' mihi
erit. et glorificabor dicit
dominꝰ. Respexistis ad
amplius. ⁊ ecce factum ẽ
minus. Et intulistis i domũ ⁊ exufflaui illũ. Quaꝫ
ob cãm dicit dñs exercituum. quia domꝰ mea dẽta
d est: ⁊ vos festinastis vnus
e quisq̈ in domũ suã. Pro
f pter hoc super vos ꝓhibi
ti sunt celi: ne darẽt rorem
⁊ terra prohibita est ne daret germen suũ. Et vocaui siccitatẽ super terrã ⁊ super montes ⁊ sup triticũ
⁊ sup vinũ ⁊ sup oleũ. ⁊ q̃cũqꝫ ꝓfert humꝰ: ⁊ sup homines ⁊ sup iumenta ⁊ su
g per oẽs laborẽ manuũ. Et
h audiuit zorobabel filiꝰ salathiel ⁊ ihs filiꝰ iosedech
sacerdos magnus ⁊ oẽs
reliqui populi vocem dei
sui: et verba aggei prophete sicut misit eum dominꝰ
deus eorũ ad eos: ⁊ timuit ois ppl's a facie domini

g Populus iste dicit: Nõdũ venit tps. hoc dicebãt ꝓpter ipedimenta superueniẽtia a do ꝑmissa. vt dictũ ẽ. sed hoc nõ valebat. Deus em̃ aliq̃ñ ꝑmittit in ope sibi placito ipedimẽta occurrere vt maiꝰ meritũ hẽat in maiori labore. iõ subdit̃.
h Nunqd tps vobis ẽ. vt habitetis in domibꝰ laq̃atis. i. vt faciat' edificia curiosa.
i Et domꝰ ista deserta. q. d. nõ. qd̃ ꝓbat per effectum.
k Ponite cor. vr̃a sup vias vr̃as. i. cogitate de opibꝰ pro vr̃is necessitatibus ⁊ inuenietis defectũ notabilẽ ꝑꝑ opis tẽpli negligẽtia. vt hic j. iõ sequit̃.
l Seminastis multum. s. respectu fructꝰ inde sequẽtis ita q̃ ñ hũistis cibũ ad sufficientiaꝫ nec potũ: nec opertimentũ.
a Et qui mercedes cõgregauit vt ide lucraret̃.
b Misit eas i sacculũ ptusum. i. paruũ: aut nullũ habuit ide lucꝝ ꝑꝑ negligentiã edificãdi dñi tẽplũ. iõ ꝯñr iducit ad hoc edificiũ dicẽs.
c Ascẽdite i montẽ libãi. s. vbi erãt ligna huic edificio apta. cet̃a patẽt i lr̃a ex dictis vsq̈ ibi.
d Et vos festiat' vnusq̈sq̈ in domuꝫ suã. i. cũ magna diligẽtia intẽdit' vtilitatibꝰ vr̃is. ⁊ q̃ non valet tal' diligẽtia sine dei ꝓuidẽtia. iõ subdit̃.
e Propter hoc. i. ꝓpt̃ nimiã diligẽtiã i opibꝰ vr̃is. ⁊ negligentiã hĩ diuinis.
f Sup vos ꝓ. st ce. ne. da. ro. sufficientẽ ad terre fecũdatõꝫ ⁊ p ꝯñs ipedita sunt t̃renascẽtia. ⁊ p ꝯñs hoies ⁊ iumẽta sufficiẽs nutrimẽtũ nõ hñtia. qd̃ req̃rit̃ ad multiplicatõꝫ hoĩm ⁊ iumentoꝝ. q̃ semẽ coꝝ ẽ de sup̃fluo alimenti. vtꝰ ei nutritiua mãm mistrat gñatiue. ij. de aia.
g Et su. oẽm la. ma. q̃ hoies nõ pñt bñ laborare. nisi habeãt sufficiẽs nutrimentũ.
h Et audiuit. hic ꝯñr põitur arguitõis effectꝰ. q̃ ad vocem ꝓphe dux ppl'i ⁊ sacerdos magnus. ⁊ consequenter totus populus conceperunt voluntatem ⁊ ꝯstantiam edificandi domum domini. ⁊ patet littera paucis ex ceptis que discurrentur.

i Et dixit agge⁹ nūci⁹ dñi: d
k nuncijs dñi pplo dicens.
Ego vobiſcū ſum dič dñs
l Et ſuſcitauit de⁹ ſpm̄ zoro
babel filij ſalathiel duc iu
da ⁊ ſpm̄ ieſu filij ioſedech
ſacerdotis magni ⁊ ſpm̄ re
liquoꝝ de oī pplo. ⁊ ingreſ
ſi ſt̄ ⁊ faciebāt opus in do
mo dñi exercituū dei ſui.

¶ Capitulū .ij.

a In die viceſima ⁊ q̄r-
b ta mēſis: i ſexto mēſe
in anno ſecūdo darij
c regis in ſeptio mēſe viceſi
ma ⁊ pma mēſis: factū ē v-
bū dñi i manu aggei ꝓphe
d te dicēs Loq̄re ad zoroba
bel filiū ſalathiel ducē iu-
da. ⁊ ad ieſū filiū iozedech
ſacerdotē magnū ⁊ ad reli
e q̄s ppli dicēs Quis in vo
bis derelict⁹ ē: q̄ vidit do-
f mū iſtā i gloꝛia ſua pꝛima.
Et q̄d vos videt̄ hāc nūc
g Nū q̄d nō ita ē q̄ſi nō ſit in
h ocul vr̄is. Et nūc ꝯfoꝛtare
zoꝛobabel dič domin⁹ ⁊ cō
foꝛtare ieſu fili ioſedech ſa
cerdos magne: ⁊ ꝯfoꝛtare
ōis ppl's t̄re dič dominus
exercituū. ⁊ facite q̄m ego
vobiſcū ſum dič dominus
i exercituū. Verbū q̄d pepi
k gi vobiſcū: cū egrederemi
de t̄ra egypti. ⁊ ſpūs meuſ
l erit in medio vr̄m. Nolite
timere: q2 hec dič domin⁹
m exercituū. Adhuc vnū mo
n dicū ē ⁊ ego cōmouebo ce-
o lum ⁊ terrā ⁊ mare ⁊ aridā
p Et mouebo omnes gētes
q ⁊ veniet deſideratus cūct
r gētib⁹. Et implebo domū
iſtā gloꝛia: dič domin⁹ ex-
s ercituū. Meū ē argentū ⁊
meū ē auꝝ: dič domin⁹ ex-
t ercituū. Magna erit gl'ia
v dom⁹ iſti⁹ nouiſſime: plus
q̄ꝫ pꝛime dič domin⁹ exerci
x tuū. Et i loco iſto dabo pa

i ¶ Et dixit agge⁹ nūci⁹ do. de nūn. do. i. de nūero ꝓphaꝝ
a deo miſſoꝝ. k ¶ Ego vobiſcū ſum dicit dñs. pat⁹ vos
auxiliari in edificatiōe tēpli. l ¶ Et ſuſci. do. ſpm̄. i. volū-
tatē ⁊ ꝯſtantiā ad edificandum. ¶ Capitulū. ij
In die viceſima. Poſtq̄ꝫ repꝛehenſa ē ppli negligen
tia. h̄ ꝯñr con
foꝛtat̄ eius ſe
quēs diligētia. et di-
uidit̄ i duas ptes: q2
p̄ ꝯfoꝛtat̄ de opis p-
fectu. ſcd̄o de xp̄i ad
uentu: ibi. Nolite ti
mere Circa pmū po
nit̄ pmo cōtinuatio
reſpectu p̄dicti. ſcd̄o
executio ꝓpoſiti: ibi.
In ſeptio. Circa pꝛi
mū di̇. a ¶ In die.
xx. ⁊ q̄rta menſis ⁊c̄.
imediate em̄ p̄miſe-
rat ꝓpheta. Et facie-
bat op⁹ in domo do
mini exercituū dei
ſui. ⁊ nō dixerat q̄ tē
poꝛe iceperant illud
op⁹. iō h̄ manifeſtat
q̄ꝫtū ad annū cū di̇.
In āno. ij. darij. ⁊ q̄ꝫ
tū ad menſeꝫ cū di̇.
b ¶ In. vj. menſe. Et
dicūt aliq̄ q̄ iſte fuit
mēſis ſeptēbꝛis. q̄a
ſm eos pm⁹ mēſis
apd̄ hebꝛeos ē aplis
ſ; oñſum fuit Geñ.
vij. ⁊ exod̄. xij. q̄ pꝛi
m⁹ mēſis apd̄ heb.
ē marti⁹ tñ aliq̄ñ cō
currit cū apli n̄ro. q2
faciūt mēſes p lūati
ones ⁊ ſm h̄ iſte mēſ ē auguſt⁹. q̄ ē ſext⁹ a martio. Sꝫ q2
xxiiij. dies auguſti nō ē tp̄s i q̄ ſolēt edificia mag̃ ichoari.
ſ; mag circa pncipiū veris ⁊ adhuc min⁹ ē apta. xxiiij. di-
es mēſis ſeptēbꝛis. iō al'r dicēdū q̄ lꝫ marti⁹ ſit pm⁹. mēſ
apd̄ heb. ſm oꝛdinē feſtoꝝ p āni circulū. tñ ſeptēber ē pꝛi-
m⁹ ſm oꝛdinē negocīoꝝ. q2 pm⁹ ſimplr̄ ſm eos. eo q̄ i ip̄o
fuit creat⁹ mūd⁹ ſic̄ declaratū fuit diffuſi⁹. Geñ. vij. ⁊ ſm
h̄ mēſ. vj. h̄ accipit̄ februari⁹. c⁹. xxiiij. dies ē a pncipio ve
ris q2 ē t̄cia dies ei⁹. c ¶ In. vij. mēſe. h̄ ꝯñr exeq̄t̄ ꝓpoſi
tū. Circa q̄d p̄ ponit̄ tp̄s cū di̇. In. vij. mēſe ſcd̄o ſb̄dit̄ cō-
foꝛtatio opantiū cū di̇. d ¶ Loq̄re ad zoꝛobabel ⁊c̄. diri-
gēdo p̄ ſmonē ad pncipales. ⁊ ſcd̄o ad totū pplum.
e ¶ Quis i vob ē derelict⁹. ſ. i vita. Qui vidit domū iſtaꝫ
a ſalomōe edificatā nūc tñ deſtructā. f ¶ In gl'ia ſua pꝛi-
ma. ſ. tpe ſedechie viuebāt ei adhuc aliq̄ reuerſi d̄ captiui
tate babylonica. q̄ tpe ſedechie viderāt tēplū a ſalomone
edificatū. añq̄ꝫ deſtrueret̄ p nabuzardan. vt h̄r̄. j. Eſdre. iij.
g ¶ Nū q̄d nō ita ē q̄ſi nō ſit. q. d. ſic q2 redeūtes de baby-
lone: ſtati iceperūt reedificare tēplū. ſ; impediti ab aduerſa
rijs modicū fecerūt vſq; ad ſcd̄m darij ānū: ita q̄ illd̄ q̄ſi
nihil erat ꝯputādū. h ¶ Et nūc ꝯfoꝛtare zoꝛobabel ⁊c̄. q.
d. ꝓficietis i ope: mea aſſiſtētia. i ¶ Verbū q̄d pe. vobiſ
cū. i. cū pr̄ib⁹ vr̄is. k ¶ Cū egre. de t̄ra egypti. i ip̄is: q2 fi-
lij p̄exiſtūt in parētib⁹ v̄tualit̄ ſeu oꝛiginalit̄: ꝓmiſit ei po
pulo aſſiſtē. dū tñ ſuiret ei fidelit̄ vtꝫ i exo. ⁊ deut̄. i pluri-
b⁹ locis. l ¶ Noli timere. Hic ꝯñr ponit̄ ppli cōſolatio
de aduētu xp̄i. ⁊ diuidit̄ i duas ptes q2 p̄ ponit̄ cōſolatio
ppli de xp̄i aduētu. ſcd̄o de multiplici t̄re fructu: ibi. In
viceſima. Circa pmū di̇. m ¶ Et adhuc vnū modicuꝫ ⁊c̄.
i. tp̄s breue reſpectu p̄cedētis durationis mdi̇. n ¶ Et ego
cōmouebo celū. iſtd̄ fuit ipletū q̄ñ ſtella noua i natiuitate
xp̄i apparuit. Mat. ij. o ¶ Et terrā ⁊ mare. q̄d fuit iple-
tū p victoꝛiā romanoꝝ i oī t̄ra ⁊ i iſulis mar. p ¶ Et mo.
oēs gētes. ⁊ h̄ fuit ipletū iminēte xp̄i natiuitate. pp̄ quod
tūc exijt edictū a ceſare Auguſto vt deſcriberet̄ vniuerſ⁹
oꝛbis redact⁹ ſb̄ dñio romani iꝑatoꝛis. pp̄ q̄d ibāt ſinguli
ad ciuitatē ſuā ⁊ tūc
xp̄s fuit nat⁹ Luce.
ij. iō ſubdit̄. q ¶ Et
ve. deſide. cūctis gē.
i. xp̄us p ſalute oim
gētiū mittendus.
r ¶ Et iple. do. iſtam
gl'ia. q2 in tēplo p zo
robabel reedificato
xp̄s fuit a matre ob
lat⁹. ⁊ ibi pluries p̄-
dicauit. ⁊ multa mi-
racula fecit. Ex q̄b⁹
dom⁹ illa fuit ſūme
gl'ificata. Et huic di
cto ꝯcoꝛdat expoſi-
tio Rabbi Aqiba d̄
q̄ dr̄ i lib. canhedrin
q̄ apd̄ hebꝛeos autē
ticus ē q̄ ſic expone
bat paſſum iſtū. Ad
huc vnū modicū eſt
ſ. regni vēturi iſrael
p⁹ deſtructionē pꝛi-
me dom⁹ ⁊ p⁹ illud
regnuꝫ. Cōmouebo
celū ⁊ terrā. ⁊ moue
bo oēs gētes ⁊ veni-
et meſſias. q2 p⁹ pau
cos reges de genere
Machabeoꝝ xp̄us
vēit tpe herodis. oī-
b⁹ t̄ris ſb̄ dñio roma
ni iꝑatoꝛis redactis
Iohes ei hircan⁹ ſy
monis machabei fili⁹ ipoſuit ſibi dyadema regiū. ⁊ dura
uit illd̄ regnū vſq; ad herodē. q̄ fuit alienigena. ꝓut diffu
ſe declarat̄ i ſcol. hyſt. s ¶ Meū ē argētū. ⁊ meū ē aurū.
q. d. vob ꝓuidebo de expēſ p edificio dom⁹ mee. t ¶ Ma
gna erit gl'ia do. iſti⁹ nouiſſime. quā icepiſtis reedificare.
v ¶ Pluſq̄ꝫ pme. p ſalomonē edificate. iſta v̄o gl'ia maioꝛ
ñ p̄t itelligi de edificijs nec de oꝛnamētis ſeu diuitijs. iſta
ei modica fuerit i ſcd̄a domo reſpectu pme. archa ei teſta-
mēti de q̄ ſūme gl'iabāt̄ iudei fuit i pma ⁊ nō i ſcd̄a. ſm ca
tholicos ⁊ hebꝛeos. ⁊ iō i nullo p̄t dici gl'ia dom⁹ ſcd̄e ma
ioꝛ gl'ia dom⁹ pme niſi ex p̄ñtia xp̄i. vt p̄dictū ē: q̄ ē ſctū ſ-
ſctōꝝ. dañ. ix. x ¶ Et i loco iſto dabo pacē. vñ nato xp̄o
angl'i cātauērt. Gl'ia i altiſſimis deo ⁊ i t̄ra pax hōib⁹ ⁊c̄.
Luc. ij. Rñdēt tñ aliq̄ hebꝛei ad h̄ q̄ iſta maioꝛ gl'ia itelli-
git̄ de ānis. q2 iſta ſcd̄a durauit. ccccxx. pma v̄o. ccccx. ſ; h̄
ñ vꝫ. q2 ſi cōputāt̄ āni p tpa regū ab āno i q̄ ſalomō cōſū
mauit tēplū vſq; ad deſtructionē ei⁹ p nabuſardā inueni
unt̄ āni. ccccxxij. ⁊ ſic pma dom⁹ pl⁹ durauit q̄ꝫ ſcd̄a duo-
b⁹ ānis. Deductionē āt hui⁹ omitto: pp̄ plixitatē. ⁊ q2 pōt
facilit̄ videri diſcurrēdo p terciū ⁊ q̄rtū regū: q̄ꝫtū ad an-
nos itmedios regū iuda. Preterea dato q̄ ſcd̄a dom⁹ du-
raſſet pl⁹ q̄ꝫ pma p. x. ānos vt iſti dicūt. iſta tñ gl'ia q̄ſi nul
la eēt reputāda. maxie q2 p pl'es ānos iſta dom⁹ fuit viliſi
cata tpe ātiochi q̄ poſuit ibi abominādū idolum. vt h̄r̄. j.
Mach. Et iō alij exponūt de tēplo p regē meſſiā edificā-
do quē iudei expectāt vētuꝝ ſ; pꝫ falſū p h̄ q̄d di̇. Et im-
plebo domū iſtā gloꝛia. Ex q̄ pꝫ q̄ ꝓpheta loq̄bat̄ de do-
mo q̄ edificabat̄ ⁊ quā digito oſtēdebat. Itē p hoc q̄d ſb̄
dit̄. Iſti⁹ dom⁹ nouiſſime. Ex q̄ pꝫ q̄ nō ē alia tercia do-
m⁹ material' expectāda. Ex h̄ manifeſte oñdit̄ pꝛim⁹ ad-
aduētus xp̄i cōpletus. qui ꝓphetatur hic vēturus domo

illa ſtāte.ꝛ eā ſua pſñtia gloꝛificatur⁹. Ipa aūtē deſtructa
fuit ꝑ rōanos iā diu ē.ſ.āno.xlij.p⁹ paſſionē xpi. y In
viceſima.h ꝯñr ponit̃ ppl'i ꝯſolatio de multiplicatōe fru-
ctuū terre.ꝛ diuidit̃ i duas ꝑtes.q꜔ ꝑ̊ oñdit multiplicatōꝫ
fructuū.ſcd̊o redit ad denunciandū xpi aduētū.ibi.Et fa-
ctū ē. Pꝛia i duas.
q꜔ ꝑ̊ q̄dā ꝑabola po
nitur ſcd̊o ad ꝓpoſi
tuꝫ applicat̃.ibi. Et
rñdit. Circa ꝑmum
pōitur ꝑ̊ tp̄s determi-
natū.cū dr̃. In vice
ſima ꝛ q̄rta ꝛc̃. ſcd̊o
ſubdit̃ ꝑabola ꝑ mo
dū interrogatōis cuꝫ
z Interroga ſacerdo
tes legē.q꜔ ex officio
tenentur ſcire eam:
a Si tu.hō car.ſā-
ctificatā.ꝛ ptꝫ lr̃a. et
ſubdit̃ rñſio. Dixe-
rūt nō.ꝛ ſubdit̃ ſcd̊a
queſtio ꝺ oppoſito
cum dicitur.
b Si tetigerit pol
lut⁹ i aīa.i.q̄ icurrit
pollutionē ex tactu
moꝛtui.vel aliud h⁹
mōi.ꝛ ſubdit̃ reſpō-
ſio. c Cōtamina
bit̃. Nō vō q̄re pan-
n⁹ ex tactu carnis ſā
ctificate ſctificat⁹.ꝑ
tactū ſuum nō ſctifi
cat aliud ad cibū vl'
potū ꝑtinēs.ꝛ tñ hō
pollut⁹ ex tactu rei i
mūde polluit illud
ꝑ̄t cā duplex aſſignri
Vna ē q꜔ facili⁹ eſt
deſtruere q̄ꝫ ꝯſtruc-
re.ita facili⁹ ē pollu
ere q̄ꝫ ſanctificare.
Alia q꜔ hō ē magis
ſuſceptiu⁹ ſctificatō
nis ꝛ pollutōis q̄ꝫ res inaīata.q̄ nō ē ſuſceptiua vicij ꝛ vir
tutis ſicut hō.ꝑꝑ qd̊ hō pollut⁹ mō ꝑ̄dicto magis polluit
aliud tactu ſuo q̄ꝫ pān⁹ ſctificat⁹ aliud ſanctificet. d Et
rñdit. Hic applicat̃ ad ꝓpoſitū cū dr̃. e Sic ppl's iſte
q̄ eſt virtutis ꝛ vicij ſuſceptiu⁹. f Añ faciē meā. pollu-
t⁹ reputat̃ vſq꜒ q̊ tēplū edificet̃. g Et oīa q̄ obtulerit mi
hi extra locū tēpli. h Cōtamīata erūt.qd̊ ſtati declarat
ꝑ effectū cū dicit.Et nūc ponite coꝛda vr̃a ꝛc̃.i. diligenter
ꝯſiderate tp̄s ꝑ̄cedēs inchoatōꝫ edificatōis templi.
k Cū accedereris ad aceruū.ſ.ſegetū. l Vigiti modi
oꝝ.i.q̄ ſcḋm humanā eſtiatōꝫ deberēt facere.xx.modios. et
faciebāt tm̄ decē.ꝛ ita de vuis in toꝛculari. m Percuſ-
ſi vos vēto vrē.ꝛc̃.i.imiſi peſtilētias ꝓ magna ꝑte vaſtan
tes vel īpedīētes ꝑ̄renaſcētia.ꝛ iſta ſunt diuine ire ꝯ̄ ppl'm
ſigna. n Ponite coꝛda vr̃a ꝛc̃.ꝛ ſubdit̃. A die q꜔ fun-
damenta iactata ſunt tēpli dñi. Circa qd̊ ſciēdū ꝙ redeun
tes de babylone ſtati fundauerūt tēplū vt ſ̄.dcm̄ ē. ꝫ ꝓpt̃
īpedīētes.op⁹ fuit intermiſſum vſq꜒ ad ſcd̊m darij annuꝫ
ꝛ id̊ cū dr̃ h. A die q̄ fundamēta iactata ſūt tēpli dñi nō eſt
intelligendū de fundamentis interioꝛib⁹ ꝛ ꝑmis q̄ iā āte
facta fuerāt.ꝫ dicūt̃ h fundamenta illa q̄ ſ̄. p⁹ edificata ꝑ̊
poſita fuerūt.q꜔ reſpectu ſupioꝝ ꝑtiū hēbāt rōꝫ fundamēti
o Ponite ſuꝑ coꝛ vr̃m.i.attēdite diligēter mutationem
ꝑ̄renaſcentiū. p Nūq̄d iā ſemē i germīe ē. ita ꝙ nō pōt
videri ſeq̄ns fertilitas vel ſterilitas.ꝛ idē de fructu arboꝝ.
q Ex die iſta.i.a die reſumptōis edificij tēpli opando in

cem. dicit dñs exercituuꝫ
y In viceſima ꝛ q̄rta noni
menſis in anno ſcd̊o Da-
rij regis factū eſt verbum
dñi ad aggeū ꝓpham di-
cens. Hec dicit dñs exer-
z cituū. Interroga ſacerdo-
a tes legē dicēs. Si tulerit
hō carnē ſanctificatā i oꝛa
veſtimēti ſui: ꝛ tetigerit ꝺ
ſummitate ei⁹ panem aut
pulmentū aut vinū aut ole
um aut oēm cibū: nūquid
ſanctificabit̃. Rñdentes
aūt ſacerdotes dixerunt.
b Nō. Et dixit aggeus. Si
tetigerit pollut⁹ in anima
ex oībus his: nunquid cō
tamiabitur. Et rñderūt ſa
c cerdotes ꝛ dixerūt. Conta-
d minabit̃. Et rñdit aggeus
e ꝛ dixit. Sic ppl's iſte ꝛ ſic
f gens iſta ante faciē meam
dicit dñs. ꝛ ſic oīe opus
g manuum eoꝛum: ꝛ oīa que
h obtulerīt ibi: ꝯtamiata erīt
i Et nūc pōite coꝛda veſtra
a die hac ꝛ ſupꝛa: anteq̄ꝫ
poneret̃ lapis ſuꝑ lapideꝫ
k in tēplo dñi cū accederetꝭ
l ad aceruū viginti modioꝝ
et fierēt decē: ꝛ intraretꝭ ad
toꝛcular vt exprimeretis
q̄nq̄ginta lagenas ꝛ fiebāt
m viginti. Percuſſi vos ven
to vrente ꝛ aurugie ꝛ gran
dine oīa oꝑa manuū vr̃aꝝ
ꝛ nō fuit in vobis q̄ reuer-
teretur ad me dicit domi⁹
n Pōite coꝛda veſtra ex die
iſta ꝛ in futurꝝ a die viceſi-
o ma ꝛ q̄rta noni menſis. a
p die q̄ fundamenta iactata
ſunt tēpli domini ponite
ſuꝑ coꝛ veſtꝝ: Nūq̄d iam
ſemē in germine ē. Et ad-
huc vinea ꝛ fic⁹ ꝛ malogꝛa
natū ꝛ lignū oliue non flo
q r ruit. Ex die iſta benedicaꝫ
s Et factū eſt verbū domini
s ſcd̊o ad aggeū in viceſima
t ꝛ q̄rta mēſ dicens Loq̄re
ad zoꝛobabel ducē iuda di
v cēſ ego mouebo celū ꝑit̃ ꝛ t
x rā ꝛ ſubuertā ſoliū regnoꝝ
ꝛ ꝯterā foꝛtitudineꝫ regni
gētiū. Et ſubuertā q̄dꝛigā
ꝛ aſcēſoꝛē ei⁹. ꝛ deſcēdent
eq̄ ꝛ aſcēſoꝛes eoꝝ: vir in
y gladio fr̃is ſui. In die illo
dicit dominus exercituuꝫ
a Aſſumam te zoꝛobabel

tēpli muro.qd̊ fuit menſe.ix.tñ antea.xxiiij.die menſ̃.vj.
oꝑari ceꝑant materiā ꝑ̄ꝑando.vt dictū ē in ꝑ̄cipio h⁹ cap.
r Benedicā.i.multiplicabo fruct⁹ t̃re.q.d. h erit vob ſi-
gnū manifeſtū acceptatōis mee. s Et factū ē.h vltimo
redit ꝓpha ad denunciādū xpi aduentū qd̊ erat ꝑ̄cipale
ꝓpoſitū.q꜔ ſicut dic̃
Ra.ſa. vniuerſi pꝛo
phete nō ſunt locuti
niſi ad dies meſſie.
qd̊ ē intelligendum
de ꝑ̄ncipali intentō
ne.ſicut plen⁹ fuit
dictū in ꝑ̄ncipio eſa
ie ꝛ hyeremie. Pꝛio
igr̃ pōitur tp̄s hui⁹
reuelatōis cū dicit̃.
s In viceſima et
q̄rta mēſis. Secun-
do explicat̃ reuela-
tio cum dicitur.
t Loq̄re ad zoꝛo-
babel.q꜔ de ip̄o erat
xp̄s naſciturus ſcḋm
carnem. v Ego
mouebo celū ꝑit̃ et
terrā exponat̃ ſic ſ̄.
x Et ſubuertā ſoli
um regnoꝝ.ſubijci-
endo regno romāo-
rum.ꝛ q꜔ tunc venit
xp̄s.vt ſ̄ dcm̄ ē. id̊o
ſubdit̃. y In die
illo.i.tp̄e gr̃e qd̊ dr̃
dies. ad rom̄.xiij.c.
Nox ꝑ̄ceſſit dies āt
appꝛopinq̄uit.aſſu-
mā te zoꝛobabel.ra.
ſa.exponit h ad lr̃aꝫ
de ip̄o zoꝛobabel.et
cū ſubdit̃.Et ponaꝫ
te q̄ſi ſignaculū. hoc
dr̃ ſcḋm ip̄m ꝯ̄ illud
qd̊ de iechonia auo
ip̄ius dr̃ hyere.xxij.
Viuo ego dicit do-
minus.quia ſi fuerit iechonias filius Joachim regis iu-
da quaſi anulus in manu dextera mea.inde euellā. Hic
autem accipitur ſignaculum pꝛo anulo.quia antiquitus
ſignabantur litere pꝛincipū anulis ſuis. vt habet̃ Heſter
viij. Eſt igitur ſenſus ſcḋm Ra.ſa. ꝙ ſicut Jechonias fuit a
deo repulſus pꝛopter eius maliciam.ſic zoꝛobabel nepoſ
eius a deo acceptus pꝛopter ſuam iuſticiam. Quia te ele
gi ſcilicet ad opus reedificationis templi. Sed hec expo-
ſitio non videtur conueniens.quia illud quod pꝛemitti-
tur. Ecce ego mouebo celum pariter ꝛ terram ꝛc̃. ab om-
nibus doctoꝛibus latinis ꝛ hebꝛaicis.exponitur de muta
tione regnoꝛum longe poſt tempus zoꝛobabel. vnde et
ip̄e Ra.ſa.exponit hoc de terminatione regni grecoꝛum:
quod per longum tempus fuit poſt tempus zoꝛobabel.ꝛ
ideo quod immediate ſubditur. In die illo dicit domin⁹
exercituum aſſumam te zoꝛobabel.non videtur conueni-
enter exponi de ip̄o in ꝑſona pꝛopꝛia. ſed de chꝛiſto. vt di
ctum eſt,qui deſignatur hoc nomine zoꝛobabel. eo ꝙ de-
ſcendit ab eo ſcḋm carnem.ꝛ in eo fuit figuratus ſicut Hie
re.xxx. nominatur dauid.vbi dicitur. Seruient domino
deo ſuo ꝛ dauid regi ſuo.ꝛ ſimiliter Oſee.iij. Reuerten-
tur filij iſrael et querent dominum deum ſuum ꝛ Dauid
regem ſuum.ſicut ibidem plenius fuit declaratum. Di-
cit ergo.
a Aſſumam te zoꝛobabel.quia humana natura xpi aſ-
ſumpta fuit a verbo diuino in vnitate perſone.

b Fili ſalathiel xp̄s ei ſm carnē dr̄ fili⁹ ſalathiel ſicͭ et da uid ⁊ alioꝝ in genealogia xp̄i poſitoꝝ. c Ser.meus. ſm humanā naturā in q̄ minor ē patre. d Et ponā te quaſi ſignaculū.i.ſignū federis int̄ deū ⁊ gen⁹ humanū. ꝑ qḋ ſcūs ſymeon dixit de eo Lu.ij. Ecce poſit⁹ ē h̄ in ruinā ⁊ reſurrectionē multoꝝ in iſrael ⁊ in ſignū cui ꝯdicetur.ſ.a ſacerdotib⁹ ⁊ ſcribis. e Quia te elegi ad op⁹ redemptiōis hūane. Dicit dn̄s exercituū. q̄ eſt ipa veritas ⁊ viuit ⁊ regnat i ſecula ſeculorum Amen.

b fili ſalathiel: ſue me⁹ dicͭ c
d dn̄s ⁊ ponā te quaſi ſigna-
e culū q꞉ te elegi dicit domi-
nus exercituum.

Explicit Aggeus ꝓpħa.

Incipit prologus in zachariam prophetam.

a
b SEcūdo anno darij regis medoꝝ aggeū et zachariā ꝓphetaſſe:
c lectiones eorundem declarāt. Sʒ hac de cauſa aggeus zacharie i ordine ꝓpheraꝝ ꝓlat⁹ eē videt̄: ꝙ eū duob⁹ mēſib⁹ vt ꝑdictoꝝ lectiōes oñdūt: i ꝓphetia ꝓ-
cessiſſe inuenit̄: ⁊ ad repationē tēpli ꝑcepto dei pplm
d animaſſe: vt eſdras refert dicēs. In ſcd̄o anno darij regis ꝑſaꝝ ꝓphetauerᷣt aggeus ⁊ zacharias fili⁹ addo ꝓphete ſup iudeos qui erant in iudea ⁊ irlm: ſup iſrl̄ in nomine dei ſup eos. Tūc ſurrexerūt zorobabel fili⁹ ſalathiel ⁊ ieſus filius ioſedech ⁊ principes eius inchoauerᷣtq̄ edificare domū dei q̄ ē i irlm. Quib⁹ cū adeſſent prophete: exhortatione ſua adiuuerūt eos

In capi.ij. Aggei vbi dr̄ in poſtill̄. Iō alit̄ dicendū ꝙ licet martius ſit pm⁹ mēſis.

Additio.

APud hebreos nō ſolū ē vnum principiū anni. ſʒ plura. Prim⁹ ei mēſis ſm ordinē feſtoꝝ ē mēſis nouarū frugū qḋ ſp ē circa eq̄noctiū ꝟnale i q̄ tpe exiuerᷣt ḋ egipto. Ali⁹ mēſis pm⁹ ē ſm cōputationē iubilei et ē mēſis ſeptim⁹ a ꝑdicto pme mēſe. ⁊ iſte cōuenienter ē circa equinoctiū autūnale. Rō aūt diuerſitatis hoꝝ pricipioꝝ declarat̄ ē.in additione ſuper Expḋ.ca.xij.

In eo.ca.vbi dicit̄ in poſtill̄. Et ego mouebo celum.

Additio.

QVod dr̄ hic. Mouebo celū ⁊ terrā ⁊c̄. pōt etiā intelligi de terremotu magno q̄ ſm Ioſephuʒ tēpe herodis ſub q̄ nat⁹ ē dn̄s ꝯtigit. ⁊ q꞉ cuʒ t̄ra mouet̄ totū mundū eſtimant homines moueri: iō dicit. Mouebo celū ⁊c̄. In eodē ca. vbi dr̄ in poſtil. Meū ē argētuʒ ⁊ meū eſt aurum.

Additio.

PEr h̄ ꝙ dr̄. Meū ē argentū ⁊c̄. intellligit̄ ꝙ maioritas glīe ſecūdi tēpli nō ē accipienda ſm diuitias tpales. ſʒ q꞉ ꝑdixerat imediate. Implebo domum iſtā gloria. ne forte aliq̄s itelligeret eē dictū ḋ gloria diuitiaꝝ. iō ſb̄dit. Meū ē argentū ⁊ meum ē auꝝ ⁊c̄. eo mō q̄ pſalmiſta dixit. Nō in ſacrificijs tuis arguā te ⁊c̄. Mee ei ſūt oēs beſtie ſiluaꝝ ⁊c̄. q.d. nō ē itelligēda h̄ gloria ḋ mltitudine diuitiaꝝ. q꞉ talē gloriā non reputo nec req̄ro. q̄a meū ē argentū. In eo.ca. vbi dr̄ in poſtil̄. Alia. q꞉ hō eſt magis ſuſceptiu⁹ ſanctificatiōis ⁊ pollutionis.

Additio.

SIcut pānus ſanctificatus non ſanctificat ex tactu ſuo id qḋ tāgit: ita nec hō ſanctificat⁹ ſolo tactu ſāctificat illḋ qḋ tangit. Vñ h̄ rō ſcd̄a poſtillatoris nō videt̄ valere: nec etiā ad intentū ꝓphete ꝑtinere videt̄. Intēdit ei ꝓpħa ex rñſionib⁹ ſacerdotū oñdere pplo: ꝙ lʒ facerēt aliq̄ bona ex genere. tñ exq̄ ipi nō erāt boni ꝙ ſua opa ñ debebāt cēſeri bōa: ſicut ꝑ pmā rñſionē ſacerdotes dixerūt ꝙ caro ſanctificata tāgens aliquē cibū nō ſanctificabat eū. ⁊ nō ſolū ñ debebāt cēſeri bōa ſʒ poti⁹ mala inq̄tū ipi erāt mali. qḋ pʒ ꝑ ſcd̄am rñſionē ſacerdotū vbi dixerūt. Si tetigerit pollut⁹ ⁊c̄. ⁊ iō ꝓpħeta applicās rñſiones ſacerdotū ad ſuū ꝓpoſitū dicit. Sic ppl̄s iſte ⁊c̄. vſq̄ ibi. Et oia q̄ obtulerit mihi cōtaminata erūt. q.di. Sicut hō pollut⁹ tangēs rē mūdā cōtaminat eā. ſic q꞉ ppl̄s iſte pollut⁹ ē iō oē op⁹ manuū eoꝝ ⁊ oia q̄ obtulerit cōtaminata erūt. cui⁹ ꝯriū ipi putabāt. ſ. ꝙ ex tactu bonaꝝ ſeu ſāctarū rerū ſanctificabant̄. qḋ excludit̄ ꝑ primā rñſionē ſacerdotum.

Replica.

AD ca.ij. aggei poſtil. reddit rōes q̄re ſanctificatuʒ ex tactu ſacre rei nō ſanctificat vlteri⁹: ſʒ pollutū ex tactu rei pollute polluit vlteri⁹. pma q꞉ facili⁹ ē deſtruere q̄ȝ cōſtruere. ſcd̄a q꞉ hō plus ē ſuſceptiu⁹ ſāctificationis ⁊ pollutionis q̄ȝ res inaīata. Cōtra quā rationeʒ obijcit Burgē. q̄ſi ñ voluiſſet intelligere poſtil. putās ꝙ voluit dicere hominem ſanctificatuʒ ſolo tactu ſāctificare ſicut pollutus ſolo tactu polluit. ſʒ h̄ nō dicit vt patet. ſʒ ſolū comparat pollutionem animate rei ad ſāctificationē rei inaīate. Iō in lr̄a in q̄ſtione ḋ ſāctificatōe fit mētio de reb⁹ inaīatis. q꞉ dr̄. Siq̄s pollut⁹ in aīa. tal̄ ei pollutō ē formal̄r i aīa. ideo magis contagioſa. In reb⁹ āt inaīatis nō ē formaliter illa pollutio vel ſāctificatio. ſʒ ſolū ex legis dictamie. in reb⁹ āt rōnabilib⁹ aīatis ex legis obſuantia.

Incipit expoſitio ꝓlogi in zaahariam ꝓphetam.

SEcūdo āno darij ⁊c̄. Iſte ꝓlogus duas hʒ partes ꝑncipales. in q̄rū pria tangunt̄ q̄dā aggeo ⁊ zacharie comunia. in ſcd̄a tangūt̄ quedā zacharie ⁊ eius ꝓphetie ſpālia: ibi. Nam ⁊ populū iſrl̄. Itē in pma parte tangunt̄ tria. primo tāgit̄ tp̄s ꝓphetationis iſtoꝝ ꝓphetarū cū dicit̄. Anno ſcd̄o darij ⁊c̄. Secūdo tāgit̄ ordo ꝓphetationū: ibi. Sʒ hac de cauſa ⁊c̄. vbi dr̄ ꝙ agge⁹ ꝑceſſit zachariā duob⁹ mēſib⁹. Tercio tangit̄ intētio ꝓphetantiuʒ: ibi. Ad reſtaurationē etiā tēpli. Itē in ſecūda ꝑte principali in q̄ tangunt̄ q̄ zacharie ⁊ ei⁹ ꝓphetie ſꝑ ſpālia tria notātur. primū ē ꝓphetie intētio: ibi. Nā ⁊ pplm ⁊c̄. vbi dr̄. ꝙ intēdebat reuocare pplm ab imitatione ſcelerū paternoꝝ. ſcd̄o tāgit̄ ppl̄i cōſolatio: ibi. Vidit ꝓpħeta virū ⁊c̄. tercio tāgit̄ dubium cui⁹ in ꝓphetia ſequit̄ expoſitio: ibi. Sʒ hāc viſionē ⁊c̄. Itē in illa ꝑticula in q̄ notat̄ cōſolatō tria tāgunt̄. Primū ē cōſolatoria viſio: cū dicit̄. Vidit ꝓpheta ⁊c̄. ſcd̄m ē viſiōis ſolutio: ibi. Cui⁹ viſiōis h̄ ſolutō ē. Terciū ē ſolutiōis cōfirmatio: ibi. Nā ⁊ eſaias ⁊c̄. Sic pʒ diuiſio ⁊ cōtinentia iſti⁹ ꝓlogi. Dicit̄ igr̄. a Anno ſcd̄o. q̄ fuit q̄dragesim⁹ a ꝑ anno cyri. b Darij. hyſtaſpis. vñ glo. Cyro q̄. xxx. annis regnauit in ꝑſis interfecto apud maſſagetas a tamyra regina maſſagetaꝝ cābiſes fili⁹ cyri maior ſucceſſit in regnū q̄ expletis octo ānis duos magos fratres habuit ſucceſſores: quibus occiſis a pplo darius filius hyſtaſpis rex perſarum conſtitutus eſt cui⁹ regni āno ſecundo factus eſt ſermo domini ad zachariaʒ filium barachie filij addo ꝓphetam. Ergo a primo anno cyri vſq̄ ad ſcd̄m annū darij ſupputantur anni. xl. ⁊c̄.
c Lectiones eorundem Aggei. j. a. ⁊ zacharie. j. a. tamē aggeus preceſſit duobus menſib⁹ in ꝓphetando. Vnde in principio aggei dicitur. Menſe. vj. in principio zacharie dicitur. Menſe. viij. Eſdras refert. j. Eſdre. v. In āno ſecundo. Illud accipitur de. j. Eſdre. v. vbi dicitur. Prophetauerunt aggeus propheta ⁊ zacharias filius addo. prophetantes ad iudeos qui erant in iudea et hieruſaleʒ in nomine dei iſrael. tunc ſurrexerunt zorobabel fili⁹ ſalathiel ⁊ ioſue filius ioſedech et ceperunt edificare templum dei in hieruſalem. et prophete cum eis adiuuantes eos.